

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. (партер)
(Фронт від ул. Уґої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в насажі Ганс-
мана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламациі неопечатані є
вільні від порта. — Оголь-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесени по 30 сот.
від стрічки.

Нові члени палати вельмож.

(Δ) Від останнього іменованя членів палати вельмож з 1907. р. убуло 26 досмертних членів (через смерть) а 2 вибрано послами і на той час они звідтам уступили. Отже для доповнення встановленого законом з 1907. р. numerus clausus покликано тепер нових членів до сеї палати, так що она тепер має знов повне число членів.

Цісар іменував діличними членами палати вельмож: кн. Готфріда Гогенлоге-Лянгенбурга, кн. Гугона Кальногого, гр. Альойза Менсдорфа-Пулього, гр. Готфріда Трапа, гр. Отокара Вестфален-Фірстенберга і гр. К. Ціротіна. — Досмертними членами палати вельмож іменовані: проф. др. Іван Горбачевский, гр. Кольоведо Мансфельд, др. Я. Голь, гр. Адам Голуховский, Г. Янота, др. В. Коритовский, гр. М. Кибек, др. А. Лібен, бар. Т. Лібіт, др. Л. Лінк, гр. Ліцов, Г. Нот, гр. А. Паче, О. Памер, барон О. Періш Зенфтенберг, др. Г. Пфаф, проф. др. Е. Філіпович, А. Ріхтер, А. Шенк, др. Ф. Штібраль, гр. А. Іксіль-Гілебанд, проф. А. Вльман, проф. др. Т. Войцеховский і письменник А. О. Цайтгамер.

Між новіменованими досмертними членами палати вельмож знаходиться ся також Русин, проф. в Празі, др. Іван Горбачевский. Новоіменований руский член палати вельмож уродив ся в Зарубинцях в Галичині в 1854. р. Гімназію кінчив в Тернополі, медичний виділ у віденським уні-

верситеті, де досягнув також степеня доктора всіх лікарських наук. Працював там під проводом професорів Шнайдра, Брікого і Людвіга. В 1875. р. став демонстрантом, а опісля асистентом в інституті проф. Людвіга. В жовтні 1883. р. покликано его на новозаложений медичний виділ чеського університету в Празі яко надзвичайного професора медичної хемії, а в грудні 1884. р. іменовано его звичайним професором того предмету. Був кілька раз деканом а в 1902. ректором. Проф. Горбачевский відомий в наукових кругах яко автор численних наукових творів в чеській і німецькій мові. Є він також членом санітарної Ради чеського королівства і членом Найвисшої санітарної Ради в Відні. В 1898. р. наділив его цісар орденом залізної корони III. кл. а в 1901. титулом радника двору.

Тим способом в палаті вельмож засідають чотири рускі члени, дві духовні Є. Е. митрополит гр. Шептицький і Є. Е. єпископ Чехович і два світські: властитель дібр Володислав Федорович (бувший голова «Просвіти») і радник двору др. І. Горбачевский.

Тепер уже можлива якась акція з рускої сторони в палаті вельмож, а нагода до сего буває не раз, добре, як на пр. літом, коли там розвела ся широка розправа про язикове і національне питанє.

Ческий глос про новий регулямін держ. ради.

(X) В молодоческих кругах величають д-ра Крамаржа автором нового регуляміну ухваленого перед Різвмом в держ. раді, хоч почин до сего вийшов в дійсности від д-ра Крека, христ. сусп. Словінця і від чеського хліборобника Удржаля. Таким способом т. зв. Іех Крамарж була виготовлена ким иншим а мнимий автор прийшов на готове. До сего примічає чеська кореспонденція „Zentrum“ ось що: „Можна би простити д-рови Крамаржови сю малу «анексію», колиб не надмірно вибуялий его оптимізм. Часописи прихильні Крамаржови славять незвичайні способи лічничі нового регуляміну якби якусь незвичайну побіду д-ра Крамаржа, представляють Німців вже розбитими, Славян зєдиненими, а парламентарну більшість правіці яко річ зовсім пенну а затим також федералізацію держави. І все се має спричинити Іех Крамарж. А чому? Бо тим способом відобрано Німцям спроможність обструкції, котра виходила лише на їх користь.

Варто над тим застановити ся, че се правда вище, дальше „Zentrum“. Новий регулямін спинає лише технічну обструкцію, отже лише сю єї форму, котрою могли послугувати ся також Чехи. Однак насильна обструкція остане й на дальше необмеженими монополєм Німців. В найліпшій разі відтято Німцям ліву руку, а Чехам обидві і се має бути триумф чеського народу. Правда, що чеська

О. Віктор Катрайн.

Big amēzmu — go akarхізму.

Поучний образок з університетского житя теперішности.

Переложив о. І. Плавюк.

Четверта глава.

Боже милосерде.

(Дальше).

IV.

Вже була замітна зміна в серцю Альфреда, коли ректор прийшов на другий день. Вже в глибокій душі сказав собі Альфред: „Госноди, я вірую, поможи мому невірству. Він прийняв ректора з милою усмішкою і щирим поданем руки. Лише не зараз признав ся до цілковитої переміни; хотів ще говорити о кількох питанях, про котрі чув на університеті і бажав їх розв'язати.

— Дякую вам, отче ректор, — так зачав говорити, — за науку, якої я слухав минающих дві, що дуже розвеселили мов серце. Позвольте, що ще задам кілька дальших питань, які ще для мене неясні.

Перше питанє відноситься до сотвореня. Світ, який нині бачимо, є сотворений. Я радо признаю, що він не може бути вислідом якоїсь там купи віруючих атомів, як о сім каже матеріалізм, рівнож не можна его уважати виключною еманациєю божества, як се хочуть мати пантеїсти. А тоді лишає ся лише прийняти, що сотворіння і сотворене світа повстали з нічого. Але сотворене світа

з нічого се суперечність, бо я нераз чув, що „з нічого не може бути нічого“. Сей принцип видає ся мені певним, і не дасть ся погодити в понятєм сотвореня.

Ректор: Любий приятелю, наші учені виставляють собі дуже лихе свідощтво убожества, коли з чимсь таким виступають проти християнства, що в кождім підручнику християнської філософії для початкових приходять під словом „закид“, де его збиває ся і пояснює ся.

Принцип „з нічого не буде нічо“ каже: „нічо“ не може бути ділаючою причиною, ані не може нічо спричинити, ані не може бути матерією, з котрої щось творить ся. Від Себе самого був Бог від віків. Він творить з нічого, значить тільки, що: Єго могутність є так велика, що Він не потребує ніякої матерії, ні засобів, щоби привести до бутя якусь річ. Вистарчать, коли Він узнасть то можливим, а Єго єство с хоче.

Чоловік може лише через то щось нового сотворити, що він перемінює, або з иншими матеріями лучить ту матерію, яку має вже під рукою. Він потребує лише хотіти здійснити пізнане єство, а оно вже є. „Яко той рече и быша, той повелѣ и создаша ся“. (Пс. XXXII. 9). Чи се суперечність?

Альфред: Я не бачу, ніякої суперечности.

Ректор: Певно, що ніхто не може знайти тут правдивої суперечности. Сила сотвореня може лише додати значіння всемогучому і нескінченно совершенному єству і для того єсть сотворене певним доказом для безмежности Бога. Сотворити значить в твореню річий бути независимим від усякої матерії і засобів; значить, якісь річи дати єствоване лише актом волі. Але хто може так ділати, мусить бути всемогучий. Єго діланє не є обмежене матерією і засобами

до сего або до того роду річий, на певний час, до певного місця, але розтягає ся на всьо, що Він може пізнати і хотіти. Так сотворіння виставляють свідощтво всемогучости, а через се нескінченим совершенствам Бога. Коли ви погідної ночі споглянули в зьвіздисте небо, чи не відчували ви неописаного чєства і туги в душі?

Альфред: Так. Такий погляд викликував часто в моім серцю рід туги за далеким світом і часто насувало ся питанє, хто мешкає там поза зьвіздами, хто розсіяв по небозводі сі мільони світячих зьвізд?

Ректор: Подібних вражінь мусить зазнавати кожде незіпсоване серце, що думаючи споглядає з малого острова нашої землі в незмірний океан зьвіздистого світа. Як учить фізика, світло переходить на секунду 300.000 кілометрів або около 42.000 географічних миль. Се єсть така віддаль, для якої на землі не маємо міри. Який же величезний простір має відбувати світло протягом одної години! Сяк просторів не можемо собі навіть уявити! А однак кажуть нам астрономи на основі дуже правдоподібних обчислень, що світло з найдальше віддалених зьвізд потребує більше тисяч літ, щоби до нас дійшло! Тож як би Бог підчас Рождества Христа сотворив там зьвізду в тих віддалях, то єї світло до вісімнадцятсот літах ще до нас не дійшло би.

А сі зьвізди в тих безмежних просторах, они підчинені зовсім тим самим законам, що і мала планета, на котрій і ми коротко живемо; та сама рука, що носить нашу кулю, провадить і їх, як о тім красно пророк Варух говорить: „Господь посилаєть свѣтъ и идеть, призва его и послуша его съ трепетомъ. Призва я, и рекоша: приїдохомъ, возсіяша съ веселіємъ сотворенію я“. Бар. III. 33—35.

обструкція не мала успіхів, але в значній частині задля непослідовності. Ми не потребуємо плакати за обструкцією. Розходить ся лише о те, чи дійсно треба було такого висилення, щоби досягнути такого розголосу. Колиб др. Крамарж був послухав ради чеських і південнославянських груп, противних обструкції, а не доводив до безвиглядності обструкційної, не потребував би був глядіти способу, щоби видобути ся з сутичів. Крамарж і його прихильники могли би були все те досягнути літом, колиб з таким висиленням не кинули ся були до непотрібної боротьби, котра посеред виборців довела до великого заколоту і замішання. Ческі хліборобники не потребували би були глядіти похвал у Стапінського. Але все те можна би простити, колиб лише раз чеська політика вийшла на прямий, ясний шлях, а не була безнастанною блуканиною і іграшкою в руках самолюбних проводирів.

Голос сей з чеського табору заслугує на те, щоби і у нас над тим задумали ся.

Огляд часописий.

(Голоси укр. рускої печати про політику руских парламентарних послів).

(Дальше).

Ось в сій другій частині автор, заговоривши про відносини Русинів в Галичині до Поляків, до крайового і центрального правительства, завернув з реальної політики (як її розуміють в політиці взагалі) до домагання висловленого в першій статі Літ. Наук. Вістника — до принципіальної політики, до зміни системи. На тему сю ми вже не один раз висловили свої погляди і що до т. зв. принципіальної політики і що до зміни системи, покликуючись що до сеї останньої навіть на виводи д-ра Франка, оповіщені давніше в „Житю і Слові“, а обговорені свого часу в „Правді“ в дев'яностох роках.

При таких розважаннях мусить чоловік переняти ся сьвятим жахом! З чувством власної нічестости і нужденности повинен чоловік віддати честь безмежній величчю і величеству Сотворителя, котрого престолом є небо, а земля підножем!

Навіть деякі учені професори, котрих ви слухали тут в Берліні, при погляді на всесьвіт не можуть охоронити ся перед чувством власної нічестости і почести достойного жаху до укрітого величства. Один з них сам признав ся, що глибоше вглядає в природу веде всюди на край Безмежного. Але они воліють прибрати всю вселенну в сьвітло божества. А тоді самому можна бути появою божества і не треба вже більше згинати коліна перед чужим божеством, приносити йому жертву і не боятися его відвічних судів.

Безумні, що не уміють розрізнити рубця плаща Володителя від Царя предвічної слави!

А ми радше в покорі хочемо сказати з усіма християнами: „Господи, Господь наш, яко чудно имя твоє по всій землі, яко взят ся великолїпїє твоє превыше небесь. Яко узрю небеса, дїла персть твоих, луни и звїзды, яже ты основалъ еси“, (тоді питаю ся.) „Что есть человекъ, яко помниши его; или сынъ человекъ яко посїщавши его?“ Пс. VIII. 2. 4. 5.

Альфред: Отче ректор, що ви тепер сказали про погляд на сьвіт у наших професорів, се можу цілком ствердити з власного досьвіду. Поверховний матеріалїзм з его пустими фразами про всемогучий случай, що спричинив сей сьвіт в слїпій грі з атомами, не може на довго заспокоїти мислячого духа. — З другого боку побоюють ся християнства з его домаганнями покорї і самовідречення, наукою і вічною заплавою. Для того кидають ся в обійми пантеїзмови з его наскрізь вигідною релїгією. Тоді говорять про почести для всесьвіта, про чувство власної нічестости і підлещують собі, що мають релїгію, а однак живуть, як хотять!

(Дальше буде).

Але тут знов відкличемо ся до прикладу Чехів, котрі неперечно мали знаменитих провідників, як Паляцкий, Рїгер і ин. і видвинули принципіальну політику чеського державного права, усунули ся з держ. ради на довгий час, відтак повернули з декларацією. Молодочех др. Грегр опісля проголосив, що чеське державне право не варт нюха табаки, а опісля в 90-их роках самі молодочехи піднесли прапор чеського державного права, хоч др. Крамарж відтак зазначив, що оно є лише вивіскою, бо демократичний принцип вимагає опори на широкі основи і пос. Славік вїс домаганє о загальне право виборче, проти котрого недавно виступав з різкою критикою, коли оно було введене в житє.

Бачимо отже, що Чехи, розмахнувши ся з принципіальною політикою, дійшли до переконання що „grau teurer Freund ist alle Theorie“ що треба в політиці іти практичною дорогою і метою своєю ставити das Erreichbare.

Чи ж не піврвалась була перша дума російска, а в нїй „Українська Громада“ до принципіальної політики — аграрне питанє, автономія на широкі розміри, а — тепер булиб радї, щоб можна хоч би в народній школі учити дітий українських по українськи, поступаючись державній системі тим, щоб навіть в школі початковій на Україні учились селянські діти московської мови і то учили ся основно!

Реальна політика, на наш погляд, приневолена числити ся з усіма дійсними даними обставинами. Отже, що до політики народоуців, то признати треба, що она не була і не є реальною. Вжеж в Галичині живуть дві народности, Русини і Поляки і кождей реальній політик признасть, що не можуть инакше уладити ся взаємини між ними, лиш обопільним порозумінєм. Се знають і признають мимо всякої загорілости, як Поляки, так і Русини і так як в Чехах уложене відносини не може инакше відбутися лиш на основі обопільного порозуміння між Чехами і Німцями, так і в Галичині не може бути инакше. Тимчасом провідникам рускої політики здавна здавало ся і тепер здає ся, що для Русинів зробить все віденське правительство поза плечима Поляків, і крайового правительства. І з того виходять опісля помилки і розчарованя, про які натякає також автор, що всі „угоди“ кінчили ся тим, що віденське правительство, відсилало на останку Русинів до порозумінь з польским колом. Так було і з останньою справою що до підмог на годівлю товару, що они будуть розділювані в порозуміню з кр. видлом і намісником, бо центр. правительство не хоче обминати своїх органів крайових.

Певно, що багато завинило в тих справах, що не дійшло до порозуміння в Галичині, правительство центральне і крайове, багато завинили керманічі польської політики, польського кола, але не можна також узнати безвинними і керманічів рускої політики. Згоджуємось зовсім з Вп. автором, як ми вже вище зазначили, що політика народоуців була вельми не послїдовна. Досить нагадати т. зв. політики „нової ери“, про котру ми стілько писали, що безуспішність єї в значній частині приписати треба і непослідовности керманічів рускої політики. Ледви бо розпочала ся акція в тім напрямі, щоби довести до порозуміння між обома народами в краю, а вже керманічі рускої політики завернули нараз з вибраного шляху і скочили в противний бік під впливом головно Богдана А. Дідицького в т. зв. консолідацію з москвофілами і допомагали їм протягом шести літ на наших барках підносити ся і двигати ся з пораженя, яке їм навесла „нова ера“. Сам автор „реальної політики“, яко член народнодемократ. організації був тої думки, що консолідація знищить москвофілів, а она тимчасом нашими заходами а відтак пособлюванєм Поляків підросли і почали нищити і нищать народоуців.

А тепер звернім ся до закінченя статї проф. Грушівського про реальну політику.

„Се тяжкий, непростимий гріх галицької політики, що тяжить на нїй не віднині, а від цілого останного чвєртї столїтя, то значить — на всій галицькій українській (народовецькій) політиці. Она досить рано оцінила ситуацію зовсім вірно, в тім дусі, як се схарактеризовано вище: що треба домагати

ся не дрібних концесій, а зміни системи, не дорогою принагідних дрібних торгів, а консеквентним, витревалим натиском, аж міродайні сфери рїшать ся відступити від свого трактованя Галицької Руси як приватного майна польського.

„Суспільність може звиняти ся своєю безрадністю: послї не приймають її директив, не раз таки не хочуть приймати ні їх, ні загалї критики своєї політики, вважаючи критичну оцінку політики питанєм особистим, кабинетовою справою для себе. Часто буває вперед звісно, що директиви „принципальної політики“ послї не бажають і не приймають. Посольска репрезентация фактично буває вповнї незалежною від суспільности, маючи тверді підстави в тім, що являєть ся фактичним нашим національним правительством. Все се так (і про сї хиби нашого національного житя сподїю ся поговорити в дальших статях.) Але вини суспільности не можна таки не признати.

„Коли посол знає, що его діяльність в кожнім разі буде акцентована і похвалена; коли — як я сам був нераз сьвідком навіть за сї два останні роки — партійний зїзд заявляєть ся за „принципальною“ політикою — за безоглядним оборюванєм ворожої системи, а заразом приймає резолюцію якого небуть посольського підсусїдка, щоб зїзд „не вявав своїх послів“, а дав їм вільну руку в „тактиці“, „з огляду на можливі непередвиджені зміни ситуації“ — то трудно дивовати ся послам, що не беруть серіозно того, чого не бере серіозно сама суспільність, чи її репрезентация — партійний зїзд її „найбільшої й найвпливовішої партійної організації“.

„Се все повинно бути ясно, як азбука. Але не минає кількох років, щоб наші провідники не угрузли в сїй драговинї „непринципальних здобутків“ та не розгубили при тім всього, придбаного принципальною політикою попередніх літ. Пятнацять літ тому чули ми міркваня тодішних уговоуців на тему здобутків етапами. „Не можна так легковажити — „якась там паралелька“!... Нам сього року паралелька, і на другий рік паралелька, — то ми за кілька років Бог знає як далеко будемо“...

„На перевірку показало ся, що сього року може й удало ся дістати паралельку, заплативши за неї всім моральним престижем партії, всею боевою енергією суспільности. Але на другий рік вже не було нічого, на третій рік — такаж сама пуста компромітація, і кілька літ проходимо в тім, що суспільність мисля гливу на однім місци, не поступивши нічого на перед в сфері своєї політики, і виставши ся з тою єдиною паралелькою (котра в додатку, при нинішній системі, від нинішним режімом польської ради шкільної і всеї „україновійної“ адміністрації показувала ся теж не багато вартою). Житє тим часом ішло незмірно наперед, польський стан володїня вазмірно скріплює ся, використавши пильно те все, що допущено єму було в періоді уговових чи компромісових відносин, „зближень“, чи „шукань modus vivendi“, чи як там хотїли его делїкатно назвати. І по кількох літах змарнованого часу, змарнованої енергії і важних плюсів на користь противника починано на ново організувати „опозиційний настрій“ і рїшучо „опозиційну політику“. Польска коляса валїла собі чвалом; українська балагула ледво лїзла, застрягаючи на довгих попасях з безконечними переговорами про modus vivendi і відстаючи все більше і більше. Житє українське, правда, йшло все таки наперед, але йшло не завдяки політичним здобуткам, а незалежно від політики, твм напруженєм бойової енергії громадянства, яку від часу до часу паралїзували і ослабляли політичні неконсеквенції, але не могли вповнї стримати інстинктивного, елементарного руху.

„І от по пятацяти літах, по стількох науках, при обставинах далеко гірших, де напруженє зросло, де ілюзіям згідної полагоди не лишило ся вже ніякого місця, ще раз прийшло ся — в уст тих уже, що колись собачили старих уговоуців та ухвалили їм висловити „вирази нечуваної погорди“, — почути про умову з правительством, бути сьвідками, як українську політику запряжено ще раз до правительственного воза за ціну одного банка, одної гімназії, двох катедр ітд., точнїсенько як в 1889 р. Знову по-

чули ми про „незвичайно прихильного нам“ міністра президента; довідалися, що цілий ряд міністрів були вже основно поінформовані про потреби української людності, тільки на жаль уступили в самий момент, коли були готові показати себе чимсь позитивним (австрійські міністри мають звичайно то до себе, що як раз тоді уступають як доходять до якогось поняття про українську справу). Побачили навіть „готового на все добре“ намісника, що трохи не цілий рік подавав добрі надії нашим політичним сферам, поки вони не переконалися, що его система доікає ще гірше, ніж режим его попередника. Змарновано два роки найдорожого часу, найбільших напружень енергії нашого народу на новий експеримент всяких *modus vivendi*, в напрямі „непринципільних здобудків“. Нарешті — воєнні фанфари, поклики „на віча!“, ляментаций над „ударом нанесеним в саме серце українського народу“ — соймовим *lex Sala*, против котрого не зроблено нічого серйозного свого часу (порівняти тактику соймового клубу супроти нього хоч би з тактикою супроти закону про рентної оселі або в справі станиславської гімназії).

„Знову все з початку і чи лише не до нового угодного експерименту, який змарнує знову все?“

„Ех деб ми були, як би п'ятнадцять літ від краху баденівської угоди були витримали в консеквентній, рішучій опозиції, без сих зайчих скоків, які лише виховували в противнім таборі переконань, що українська опозиція тільки прелюдія до угодних переговорів, де можна збути українську політику чим бути і відіслати „з квітком!“...“

„І коли тим скокам буде вже нарешті конець?“

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парламентарний відпочинок не буде довго тривати, бо вже 27. с. м. розпочали роботу деякі сойми (крім галицького і чеського), але сесія тих соймів покінчить ся в другім тижні січня 1910 р. ухваленем бюджету. Зараз після того розпочнуть ся переговори правительства що до програми роботи в держ. раді і що до утворення парламентарної більшості і злученої з тим обнови міністерства. Вправді вже перед відроченем посоль. палати обговорював збір клубових предсідників програму праці, однак німецькі сторони домагаються ще, щоби нарада клубових предсідників уможливила річеву основу, котра могла би бути для Німців порукою спільного діляна стороництва.

Др. Люкач назначений міністер-предсідник угорський буде сьогодні на послуханю, щоби здати звіт з переговорів. Так само прийме мовар. на послуханю голову сорокосьмаків, Юста.

В Будапешті устроїли соціаль-демократи великий похід за загальним правом виборчим і виправили демонстрації перед клубами независимців.

Заграниця.

Болгарський король Фердинанд задержав ся в переїзді у Відні та відбув з міністром заграницних справ гр. Еренталем довшу розмову, яка тревала понад годину. В тій розмові порушено також справу заключення балканського союзу, а король Фердинанд дав гр. Еренталеві інформації в справі зближення Болгарії до Сербії, о яке старає сд австро-угорський кабінет. Також в часі свого побуту в Берліні обговорював болгарський король політичні справи з канцлером Бетман-Гольвегом.

Наслідком скорого полагодження в австрійським парламенті уповажняючого закона, прискорено також в румунським парламенті праці около заключення угоди. Торговельний договір між Австро-Угорщиною і Румунією, прийнятий ру-

мунським парламентом майже одностайно да-тований з Букарешту, де ведено кінцеві перего-вори, днем 9. (23) цвітня 1909 і має отей під-писи: Братияну, Шенбург, Рідль, Стерені. Сей договір містить всего навсего 6 уступів, в яких узгляднено зміни давного торговельного догово-ру з 9. (21) грудня 1893, на який згодили ся обі держави, заключаючи договір. Новий торговель-ний договір є, взявши загально, лише додатком до старої торговельної угоди з 1893 р. Тому мі-стять 5. уступ нового договору з 19. (23) цвіт-ня 1909 виразу постанову, що давний договір н 9. (21) грудня 1893 wraz з новими змінами і додатками важний до 18. (31) грудня 1917 р.

Французький міністер заграниці Пішон, від-повідаючи на ріжні інтерпеляції, заявив, що хоч Франція оружить ся, мимо всего попирає она сильно справу загального мира. Она користає зі своїх союзів і приятних зносин, щоби довести до згоди. Зі всіма правительствами остає Фран-ція в найліпшій згоді, а Париж і Петербург ні-коли не були в так тісній злучі. Міністер вка-зав на англійско-російське зближенє та на поро-зумінє між Італією і Росією, а також на усуне-нє трудностей, які естували в справі Марока між Францією і Німеччиною. Порозумінє між Францією і Німеччиною поправило дипломатич-не положенє в Європі. Одиноким предметом сего порозуміння було мароканське питанє, а во-всім несправедливо підношено, що відносило ся ово до справи багдадської залізничі та австрій-ського питаня. Міністер бажає, хоч впевнати не може, щоби не було вже більше трудностей в Мароку. Обговорюючи балканські справи, ствер-див міністер, що прилуку Босни і проголошенє независимости Болгарії не супроводжено нена-вистно. Треба бути вдячним Росії, що она посе-редничала між Туреччиною і Болгарією. Полі-тиці Франції, якої головною ціллю є удержанє мира, прийшли в поміч вельми добрі відносини між нею і Австро-Угорщиною.

Просимо відхобити передплату.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Сева-стияно; римо-кат.: Сильвестра. — В суботу: руско-кат.: Воніфатія; римо-кат.: *Новий рік*.

— Просимо о передплату! З нинішнім числом висилаємо нашим Впов. передплатникам чеки поштової шадниці і просимо їх о відновленє пе-редплати, а довжники зволють також вирівнати залягаючи належитість за часопись. На опоясках зазначаємо червоним письмом, як стоїть справа з чиею передплатою. Перечеркненя нуля означає, що адресат заплатив передплату по день 13. н. ст. січня 1910. Залеглість по той день вказана в коронах, а дата вказує, поки сягає заплачена передплата на 1910 рік. Новим передплатникам будемо висилати часопись даром до нашого Но-вого року.

Адміністрація „Руслана“.

— З Рогатинщини пишуть нам: Наші „любезні“ радикали глядають легкої наживи. Знаючи, що рогатинський повіт є одним з найбільше осві-домлених, бо майже в кождім селі є читальня „Просвіти“, „Сокол“ і крамниця, радикали про-стягнули свої руки по сей смачний кусень і роз-вели через академічний кружок в Рогатині ша-лену агітацію за переходом в радикальний та-бор. Лапкою до ловлення мужиків є „Січи“, то-варства з дуже гарною історичною назвою, однак скривлені їх організатором д-ром Трильовским, який набив їх на радикальне копнито, заборонив приймати в члени „Січий“ священників і дав їм партійне, чисто радикальне пятно. Закладанє „Січий“ в Рогатинщині стрітило ся проте з опо-ром духовенства, яке одинокє заслужило ся при зорганізованю нашого повіту. Селяни оціню-ють належно сю народну працю і з малими ви-їлками стоять при своїх провідниках. Бачимо се на многих примірах. Так перед тижнем відбули ся перші загальні збори „Сокола“ в Потоці коло Рогатина. До „Сокола“ висало ся поверх 40 членів, коли до радикальної „Січи“ в тім селі належить всего 17 мужиків. Тепер радикали взя-

ли ся до такого підступу, що закладають в Ро-гатинщині окружну „Січу“, до якої ніби то під покришкою суцільности гімнастично-пожарничої організації хотять втягнути всі сокільські то-варства, щоби їх відтак повернути в радикальні „Січи“. Сей диявольський намір однак їм не вдасть ся, бо о скільки знаю, провід в „Соко-лах“ в нашім повіті лежить в руках духовен-ства, яке старає ся ті товариства оживити і дер-жати їх здалека від політичної агітації. Гімна-стично-пожарниче товариство не сьміє мати ні-якої політичної марки, если має сповняти свою задачу, і не може бути виборчим комітетом ра-дикального кандидата на посла.

До сеї дописи додамо, що саме у вчераш-нім числі націонал-демократичного дневника, який видно став офіціальним органом радика-лів, появилася оповістка, підписана звисним ра-дикалом д-ром Северином Даниловичом, з по-кликом до „Січий“ і „Соколів“ рогатинського повіта, щоби вислали по двох відпоручників на заг. збори окружної „Січи“ в Бурштині дня 2. січня. Для змилення уваги в поклик уживає ся навіть сокільських термінів як „Позір!“ і „Га-разд!“ замість січових „Чуйно!“ і „Здорові були!“.

— Руский театр в Америці. Дня 7. листопада с. р. основано в Новім Йорку товариство п. н. „Русько-народний театр“. Першу виставу дав сей театр дня 16. грудня. Відограно „Запорожця за Дунаєм“. Приготовано вже де вистави: „Са-танє на Гончарівці“, „Гальку“ і „Нещасне кохан-є“. Очевидно, є се аматорський театр, котрий має переїняти ся в постійну дружину і обіди-ти америкавські міста, де живуть Русини.

— Недовіре послови. З равського повіта пишуть нам: Дня 13. грудня с. р. зібрані виборці рав-ського повіта в Раві рускій ухвалили одностай-но недовіре послови до парламенту д-рови Ста-ниславови Дієстриньському з причини его безділ-ности в парламенті як для справи загалу, так для справи повіту і задля того що від часу ви-бору с. є від 31. мая 1907 р. по нинішній день ані разу в равським повіті не явив ся і зві-ту не здав. Огірчені виборці вислали єму то не-довіре на письмі і візвали до зложеня мандату!

— З Тов-а „Сільний Господар“. В Щирці ко-ло Львова відбули ся дня 14. с. м. перші загаль-ні збори філії „С. Г.“. На зборах явилася по-верх 200 учасників, між якими було кількох священників і кілька осіб зі світської інтеліген-ції. Членів висало ся 109. Головою вибрано о. Кордубу з Місток, а секретаром д-ра Бірецького зі Щирця. Головний виділ „С. Г.“ був заступле-ний д-ром Величком зі Львова, який виголосив реферат про значінє і потребу штучних навозів. — Перші заг. збори філії „С. Г.“ в Солотвині на-значено на день 2. січня о год. 1. по полудні.

— Блерію в Чернівцях. „Буковина“ потверджує вістку, що з початком січня загостить Блерію зі своєю літаючою машиною до Черновець. До сего спонукало Блеріота аеронавтичне товариство у Відні. Правдоподібно Блерію не зможе особисто кермувати монопланом, бо не дозволить єму ма-буть рани, які поніє при леті в Царгороді. Блерію буде також в Чернівцях, але провід над ма-шиною підчас лету перебере его інженер Ельпель.

— Артист-маляр злодієм образів. Дрезденські часописи доносять, що минулої неділі арештува-ла тамошня поліція російського артиста-маляря Модрова, котрий мав в Дрездні свою робітню. В робітні знайдено цінну галерію образів. Між иншими знайдено там також образ Ван Дайка, викрадений в 1909. р. з галерії образів бар. Гар-раха у Відні, образ галерії Ліхтенштайна у Ві-дні і багато инших. Модров признав ся вже до кवादєжі і сказав, що з краденими образами мав саме виїхати до Росії.

— Парова сикавка в Коломиї. Пожарний табор в Коломиї побільшив ся важним здобутком, бо дістав парову сикавку системи Кнавста. Нова сикавка є трипомпова, має два струєві отвори і кидає струю води на 40 до 45 метрів далеко. Отвір пищика є великий і має 18 міліметровий промір, отже і струї води є величезні. Як на Ко-ломию, то сикавка ся може показати ся непри-датною, бо в осередку міста є всею одна кер-ниця. Чим отже таку величезну сикавку будуть годувати в разі огню?

— Смерть в розтопленій сталі. Страшною смертю згинув робітник Цісельський у фабриці литої сталі в Ессен в Німеччині. В хвили, коли витягнули посудину з розтопленою сталєю з о-гню, щоби єї вилити в отвір до виливання, ур-вав ся лавц від крану на котрім висіла посу-дина а спадаючи вхопила з собою і згаданого робітника, на котрого вилила ся вся сталь і він в одній хвилі згорів майже без сліду. Нещасли-вий полишив шестеро дрібних діточок.

— Язикова дискусія сионістів. В Гамбурзі отво-рено оноді ІХ. зїзд сионістів, на який прибуло

Поручає ся склад церковних параментів у Львові, ул. Руска ч. 8.
ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Спожарекий і Усценський) Цінники на жаданє даром і franco. 44 (33—52)

до 500 відпоручників з цілого світа. Перед тим 140 відпоручників російських сьоністів зібралося на нараду, яка скінчила ся соромно. П. Грінбавм не хотів читати свій реферат по російськи, але читав в жаргоні. Не вгледжено ся також на єврейську мову, бо не всі єї розуміли. Настала проте буча, зібрані говорили довго про мову, в якій мав бути відчитаний реферат, і вкінці розійшли ся.

Оповідки.

— **Краса рада шкільна** іменувала в народних школах: Стан. Марцінкевичівну учителькою 5-клясової школи в Колачницях, А. Тігерманівну учительською 4-кл. жіночої школи в Дрогобичі, Дмитра Николяка учителем 4-кл. мужескої школи в Отинії, Амалію Фішерівну учителькою 4-кл. школи в Лисці, Стефанію Садовську учителькою 4-кл. школи в Лодичівцях, Р. Бавмбергера учителем 4-кл. школи в Бжовім, Теоф. Гегля учителем 4-кл. школи в Кристиніполі, Марію Чайковську учителькою 4-кл. школи в Кобаках, учительками й учителями 1-кл. шкіл: Івана Кривека в Комарниках, Євгенію Рудницьку в Луці, Жигмонта Гриба в Полюхові великім, Анну Крижановську в Журові і Вол. Полішку в Мьяновичах. Рівночасно рада шк. краса перенесла: Стан. Коханського, управителя 2-кл. школи в Кобилянці, на рівнорядну посаду до 4-кл. школи в тим самим місци; Стефанію Кислевську, учительку 2 кл. школи в Острівці на рівнорядну посаду до 4-кл. школи в Баливцях, Івана Дудку, управителя 2-кл. школи в Гриневі на рівнорядну посаду в Будкові, Марію Врублівну, учительку 2-кл. школи в Гриневі на рівнорядну посаду до Отиневича а Евзевія Голоту, учителя 1-кл. школи в Райську на рівнорядну посаду в Біснику.

— **Подяка з Яворова.** Управа гімназійальної бурси в Яворові складає отсим горячу подяку Вишекопаванам Добродіям і Хвальним Товариствам за щедри дари, які зложили на више згадану інституцію. По кінець грудня прислали отсі П. Т.: Іван Вальчик, учитель з Тучап, 2 К + 1 К + 2 К, Іван Вербовий з Яворова 1 К, збірка в Муринцях 1 К, Никола Масюк з Яворова 2-80 К, Марія Петрушевичівна 0-20 К, Ольга Тиховська 1 К, збірка в Тов. „Бесіда“ 1 К, Рогунський учитель 1 К, о. Мих. Кручковський парох з Нагачева 20 К, о. Петро Левицький декан з Яворова 5 К, о. Олекса Бережницький сотрудник з Тростянця 2 К, о. Нивовий парох з Черниляви 1 К, дрібніша збірка на соборчику в Старім Янові 2 К, Іван Вербовий 0-42 К, о. Савойка Теодор парох 2 К, Тов. „Жіноча Громада“ в Яворові 50 К, Антін Денис з Підлуб 2 К, А. Чайковський 1 К, о. Бережницький 4 К, Евстахій Лельо 2 К, о. Залітчач катехит з Яворова 2 К, А. Нут директор з Черниляви 2 К, Х. Х. з Яворова 3 К, VI. кл. відділова з Монастира СС. Василянок 3 К, Іван Бавтро начальник з Мужилевич дав 12 корців бульби, П. Радюк з Мужилевич корець бульби, о. Літвський парох з Мужилевич корець бульби. — За управу: *Іван Тиховський.*

— **Ліцитація** осталих предметів з фантової лотерії відбуде ся у львівськім „Соколі“ уліця Руска ч. 20 в п'ятницю 31. грудня о 6. годині вечером.

Наука, штука і література

— **Нові коляди Д. Січинського.** Зі Станислава доносять нам: Вже вийшла в друку чудова збірка коляд на Різдва Христове, зложена на фортеїан незабутнім галицьким композитором бл. п. Денисом Січинським. Збірка отся, яка носить назву „Христос родив ся“, обнімає 24 коляди і є унікатом свого рода в нашій літературі музичній. Додати годить ся, що пок. Січинський кінчив сю збірку на смертній постелі, а тим чином являє ся она чудовим лебединим співом великого композитора. Набувати отсю збірку можна у накладника в квігарні п. Ставдахера і Спілки в Станіславові при уліця Савіжинській. — Ціна примірника 2 К.

Телеграми

з дня 30. грудня.

Земунь. В Котарі арештовано двох сербських офіцирів, підозріних о цїпугнство. В сербських кругах викликало се арештоване обуренє, а сербський посол у Відні, Сіміч, звернув ся до австрійського правительства з жаданєм поясненя. Єму відповіли, що та справа належить до суду.

Берлін. Сніжні заверухи наробили в Німеччині великої шкоди. Поспільний поїзд до Мона-

хова застряг по дорозі, бо бурі повивертали на шлях великі дерева. В Галі над Сальвою підчас сніжної заверухи греміло як серед літа.

Відень. Громаду і двірський обшар Дрищів виділено з підгаецького повіта судового, а приділено до повітового суду в Болшівцях.

Будапешт. Люкач і Юст виїхали в полудне до Відня.

Атени. При відїзді кн. Михайла за заграницю ніхто єго не пращав. Навіть офіцири, які єго бачили по дорозі, не здоровили єго військовим способом.

Петербург. „Новое Время“ заперечує чутку, що російське правительство хоче продати Сахалін Яванії.

Прага. З полудневих Чех доносять, що там падав великий град, а з північних Чех доносять про сніги.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 20. до 26. грудня 1909:

	за 50 клг.
Пшениця	12.75—13.00 К
Жито	9.30—9.50 К
Ячмінь броварняний	7.50—8.25 К
Ячмінь на пашу	7.10—7.50 К
Овес	7.15—7.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Просо	0.00—0.00 К
Горох до вареня	10.00—13.00 К
Горох на пашу	9.00—10.00 К
Бобик	0.00—0.00 К
Конюшина червона	65.00—80.00 К
Конюшина біла	70.00—85.00 К
Конюшина шведска	65.00—80.00 К
Тимотка	25.00—27.00 К
Ріпак зимовий	13.00—13.40 К
Насіне конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	00.00—80.00 К
Хміль новий	190.00—210.00 К

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon
zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in
Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesamten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch **B. Herder Verlag, Wien I.**
Wollzeile 33 zu beziehen.

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма
від 16. до 30. грудня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєня. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєня. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до в'їзду цементового пром'їслу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно. На складі:

Дім комісово-тоговельний
І Зубика

18(12—?) Львів, ул. Млинарска ч. 2.

**Для прикрашеня
кожхат і Читалєхь!**

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артвист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньський на памятник Т. Шевченкови в Київї.

Церковні річи

КРАСНІ І ДЕШЕВІ ПРОДАЖ

„ДОСТАВА“

основана руским духовенством — в Станіславові при ул. Смольки ч. 1. а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменїці „Дністра“).

Там дістає ся ріжні фелони, чаші, хрести, ліхтарі, сьвїчники, таці патериці, кивоти, плащениї, образи (церковні і до комнат), пьвіти і всякі другі прибори. Також приймають чаші до позолочєня і ризи до направи.

Удїл вносить 10 К (вписове 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (26—?)

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Червошець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Червошець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Червошець	6:10	9:35	—	—	10:38
Червошець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:18	—	2:52	—
Винник	5:44	7:18*	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. —*) Лише в неділі і сьвята від 10/5 до 11/5. А) Лише в неділі і сьвята від 1/5 до 21/5. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/9. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/9 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в неділі.

З друкарні В. А. Шийковського.

